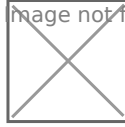

Η δεύτερη περιοδεία του πατρο-Κοσμά

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

image not found or type unknown

Το 1765 ο πατρο-Κοσμάς ήταν στη Θεσσαλία, οπότε άρχισε τη δεύτερη περιοδεία του.

Πρώτα πέρασε από τη Θράκη, χωρίς να μείνει, και έφθασε στη Μονή του Φιλοθέου, στο Άγιο Όρος, από την οποία έπρεπε να πάρει την άδεια της απομάκρυνσης απ' αυτή. Έδειξε την έγκριση του πατριάρχη Σαμουήλ και ζήτησε κι από τον προϊστάμενο του μοναστηριού να του χορηγήσει και τη δική του. Στο μοναστήρι δεν έτρεφαν μεγάλη υπόληψη στον Κοσμά κι ούτε ποτέ κατάλαβαν τον ανώτερο σκοπό της διδασκαλίας του.

Αφού πήρε την έγκριση του μοναστηριού, μπήκε σε πλοίο κι έφθασε στη Σκόπελο. Από κει πέρασε στη Σκιάθο, όπου άφησε πολλές αναμνήσεις και μετά άρχισε την περιοδεία του στη Μαγνησία. Περιηγήθηκε τα μέρη του Βόλου και του Πηλίου και δίδαξε, κηρύσσοντας τον περιορισμό της πολυτέλειας των γυναικών και την

επιμονή στην Ορθοδοξία. Εκεί δεν συνέβαιναν εξισλαμισμοί. Τα χωριά ήταν ελληνικότατα.

Από την Αγιά έφθασε στη Λάρισα. Μα τόσοι οι Τούρκοι, όσο και οι Ρωμιοί προύχοντες κι οι Εβραίοι της πόλης δεν τον είδαν με καλό μάτι. Ήταν η πρώτη συστηματική αντίδραση εναντίον της διδασκαλίας του και των σκοπών του. Η τοπική παράδοση αναφέρει πως αρνήθηκαν να του δώσουν νερό από κάποιο πηγάδι της πόλης. Ο Κοσμάς δυσφόρησε και από τότε θρυλείται, πως οι κάτοικοι δεν πίνουν νερό από τα πηγάδια, που είναι γλυφό, αλλά από τον ποταμό! Ο πατρο-Κοσμάς δεν έμεινε στην πόλη. Ο αγέρας της τον έπνιγε και συνέχισε την περιοδεία του στα γύρω χωριά, όπου τον εννοούσαν καλύτερα.

«Επειδή το πλήθος του λαού που μαζευόταν ήταν μεγάλο και δεν το χωρούσε καμιά εκκλησία, από ανάγκη έκανε το κήρυγμα και τη διδασκαλία έξω, στις πεδιάδες. Μάλιστα, συνήθιζε και όπου επρόκειτο να πάει να διδάξει, πρώτα έλεγε και κατασκεύαζαν έναν μεγάλο ξύλινο σταυρό και τον έστηναν εκεί. Έπειτα ακουμπούσε πάνω στο ξύλο του σταυρού ένα σκαμνί· εκεί πάνω ανέβαινε και δίδασκε. Μετά τη διδαχή διέλυε το σκαμνί και το έπαιρνε μαζί του, όπου κι αν πήγαινε. Ο σταυρός έμενε εκεί για παντοτινή ανάμνηση του κηρύγματος». Έτσι συνεχώς μιλούσε στην ύπαιθρο κι οι σταυροί που έστησε στη Θεσσαλία δείχνουν

τους τόπους όπου δίδαξε ο ιεροκήρυκας.

Στα χωριά της υπαίθρου παντού μιλούν για τον Τσουμπάν-Μπαμπά και τις θαυματουργικές του ενέργειες. Δίδαξε παντού με θερμότητα κι ενθουσιασμό σ' όλες τις ορεινές περιφέρειες της Πίνδου. Απ' όπου περνούσε ο λόγος του ξεσήκωνε τις ψυχές και τις ανύψωνε. Οι συγνοί εξισλαμισμοί, που συνέβαιναν στα

ου ούτε εκκλησιές υπήρχαν ούτε εμφάνιση του Κοσμά κατέπαυαν. Σ' αριών στις βορινές κι απάτητες

Περνώντας τα στενά του

Μετσόβου έφτασε τέλος στην Ήπειρο, που για πρώτη φορά επισκεπτόταν. Οι εξισλαμισμοί χτύπησαν φριχτά στα μάτια του. Προχώρησε προς την Κόνιτσα, όπου ζούσαν οι σκληρότεροι Τούρκοι κι όπου οι εξωμοσίες ήσαν πολλές και καθημερινές. Από κει ανέβηκε στα Ζαγοροχώρια. Η διδασκαλία του τόσο

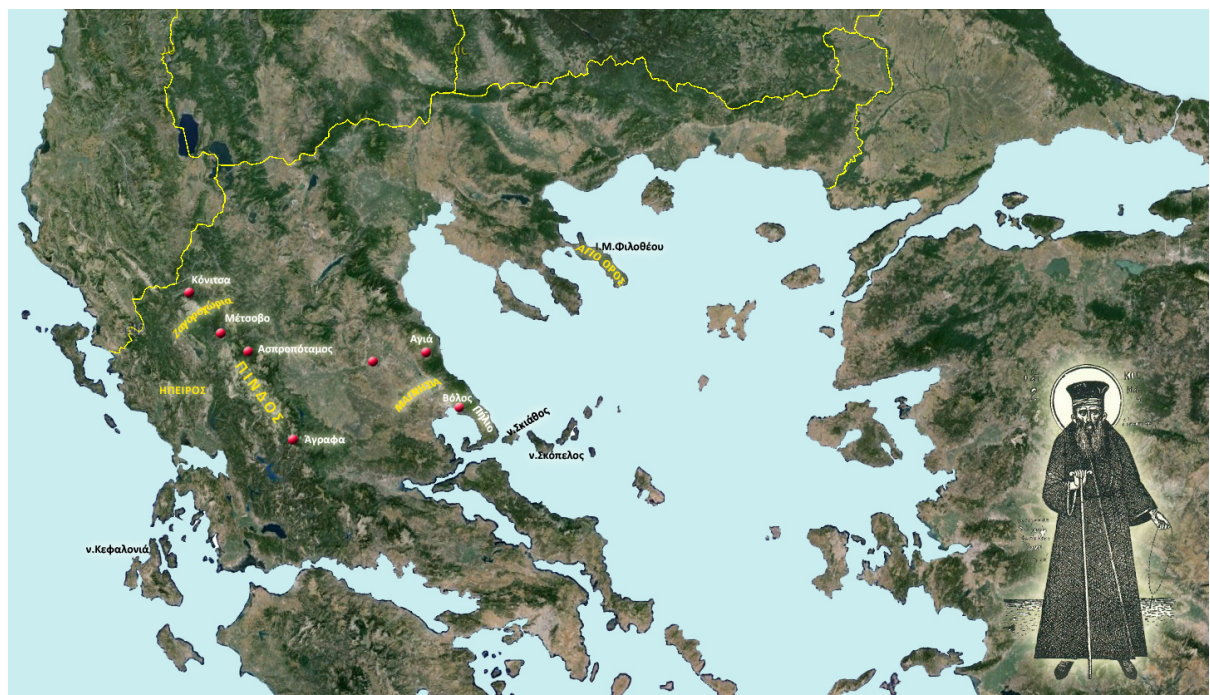
καρποφόρησε, ώστε από την εποχή τούτη (1767) τα περισσότερα χωριά εγκατέλειψαν οριστικά τα βλάχικα που μιλούσαν κι ασπάστηκαν την ελληνική.

Από κει κατέβηκε στα χωριά των Αγράφων, όπου η κοινωνική και θρησκευτική ζωή είχε κατεβεί στο κατώτατο επίπεδο. Ούτε εκκλησιές ούτε παπάδες ούτε βαφτίσεις ούτε κηδείες κι η γλώσσα εδώ βλάχικη στα περισσότερα χωριά. Κι όμως ο Κοσμάς δεν απογοητεύτηκε. Όπου έβρισκε μεγαλύτερη αντίδραση, εκεί ο ενθουσιασμός του και η επιμονή του θαυματουργούσαν. Στην περιοχή του Ασπροπόταμου έφθασε στα άκρα. Καταράστηκε χωριά. Ήρθε στα χέρια, αλλά νίκησε. Η ελληνική γλώσσα έγινε γλώσσα κοινή κι οι κάτοικοι άρχισαν να συνέρχονται κάπως. Η αφόρητη αγριότητα, η βία, η αυτοδικία κι οι φόνοι μετριάσθηκαν. Ο φλογερός καλόγερος επέμενε με φανατισμό τόσο στα βλάχικα, όσο και στα ελληνικά χωριά και πουθενά αλλού ο θρύλος του Κοσμά δεν είναι τόσο ζωντανός όσο στα μέρη εκείνα.

Αλλ' ακριβώς την εποχή τούτη, που βρισκόταν στο κρισιμότερο σημείο της εθνικής, κοινωνικής και θρησκευτικής του δράσης, όταν έβλεπε τους καρπούς των προσπαθειών του να ωριμάζουν, ξέσπασε ο πόλεμος ανάμεσα Τουρκίας και Ρωσίας τον Οκτώβριο του 1768.

Ο πατρο-Κοσμάς αναγκάζεται να διακόψει τη δράση του. Ήταν αδύνατο να συνεχίσει τις περιοδείες του κι έτσι κατέφυγε στην Κεφαλονιά στο τέλος του 1770, όπως και πολλοί άλλοι κάτοικοι της ηπειρωτικής Ελλάδας, και παρέμεινε εκεί μέχρι το 1773.

Στον παρακάτω χάρτη μπορείς να δεις πού βρίσκονται τα μέρη που αναφέρονται στο κείμενο. Κάνε κλικ πάνω του, αν θέλεις να τον δεις μεγαλύτερο.

Άκουσε την αφήγηση της ιστορίας

%kosmasaitolos_5e%